

Warszawa, dnia 26 sierpnia 2025 r.

Prof. zw. dr hab. nauk prawnych Jacek Sobczak
Instytut Własności Intelektualnej i Prawa Medycznego
Uniwersytet Vizja w Warszawie

Recenzja

**książki dr Karoliny Sztobryn *Granice pluralizmu ochrony własności intelektualnej a sytuacja prawna osób z niepełnosprawnościami w prawie własności intelektualnej*,
Warszawa 2025, ss. 270 wraz z oceną Jej dorobku naukowego i działalności naukowo-
dydaktycznej, mających stanowić podstawę habilitacji na Wydziale Prawa
i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego**

1. Informacja ogólna dotycząca przekazania dokumentów recenzentowi w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Karolinie Sztobryn

W dniu 12 czerwca 2025 r. zostałem poinformowany drogą mailową przez Panią _____, że Rada Doskonałości Naukowej powierzyła mi wykonanie recenzji w postępowaniu w sprawie o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Karolinie Sztobryn. Następnego dnia, tj. 13 czerwca 2025 r., odesłałem wypełnione dokumenty, prosząc o spieszne nadesłanie materiałów do oceny w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Karolinie Sztobryn. Tłumaczyłem dodatkowo w rozmowie telefonicznej, że z racji innych obowiązków chciałbym zapoznać się z materiałami możliwie szybko i napisać recenzję. Mailem z dnia 16 czerwca 2025 r. Pani _____ odmówiła mi przesłania materiałów, twierdząc, że jest to możliwe dopiero po oficjalnym powołaniu komisji habilitacyjnej, co nastąpi 27 czerwca 2025 r. Mailem z dnia 2 lipca 2025 r. otrzymałem umowę o sporządzenie recenzji, którą po wypełnieniu i opatrzeniu jej podpisem ePUAP przesłałem 4 lipca 2025 r. Tego samego dnia odbiór podpisanych umów potwierdziła mi Pani _____

drogą mailową. W dniu 8 lipca 2025 r. dostałem jeszcze raz do podpisu umowę od Pani _____, gdyż przez pomyłkę wysłała ona dwa razy tę samą umowę, a nie dwa różne druki umów. Podpisałem i odesłałem także i tę umowę. Poinformowano mnie mailem z 11 lipca 2025 r., że dokumenty postępowania habilitacyjnego zostały wysłane na wskazany przeze mnie adres w dniu 10 lipca 2025 r. Dokumenty te otrzymałem wieczorem 11 lipca 2025 r. – bezpośrednio przed moim wyjazdem zagranicę. Z treści pisma podpisanego

przez Przewodniczącą Komisji Uniwersytetu Łódzkiego ds. Stopni Naukowych w dyscyplinie Nauki Prawne wynika, że recenzję mam przygotować w terminie nie dłuższym, niż 8 tygodni od otrzymania materiałów. W dniu 20 sierpnia 2025 r. otrzymałem drogą mailową pismo od Pani _____, zwracającym mi uwagę, że recenzję powinienem złożyć 12 września 2025 r.

Uważam, że sposób działania Komisji Uniwersytetu Łódzkiego ds. Stopni Naukowych w dyscyplinie Nauki Prawne narusza podstawowe zasady rzetelności postępowania. Nie można w żaden sposób akceptować sytuacji, w której od nauczyciela akademickiego oczekuje się, aby w okresie urlopowym – w lipcu i sierpniu – rezygnował ze swoich praw i zobowiązań, koncentrując się wyłącznie na sporządzeniu recenzji w postępowaniu habilitacyjnym. Komisja, nie uwzględniając zgłaszanych wcześniej próśb o wcześniejsze doręczenie materiałów oraz informacji o istniejących już zobowiązaniach, działa w sposób nieprawidłowy i bezzasadnie rości sobie prawo do ingerowania w czas urlopowy recenzenta. Dodatkowo niedopuszczalne jest upominanie się o recenzję jeszcze przed upływem ustawowego terminu, co wprost wskazuje na brak poszanowania dla obowiązujących procedur i dla pozycji recenzenta w postępowaniu.

Odnoszę wrażenie, że działania te miały na celu wymuszenie na mnie rezygnacji z funkcji recenzenta w przewodzie. Moje domniemanie jest o tyle uzasadnione, że zostałem powołany przez Radę Doskonałości Naukowej.

2. Ocena działalności dydaktyczno-organizacyjnej

Przedłożone, w ramach autoreferatu, dokumenty dotyczące osoby dr Karoliny Sztobryn oraz Jej dokonań naukowych i organizacyjnych są dość szczegółowe i wyczerpujące, a opracowane przez Nią materiały zostały przekazane z dużą dbałością o rzetelność i przejrzystość.

Dr Karolina Sztobryn, urodzona 25 marca 1983 r., ukończyła studia prawnicze w 2007 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, pisząc pracę magisterską na temat *Ukryta reklama w prawie wspólnotowym, polskim i niemieckim* napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Moniki Namysłowskiej. Praca magisterska zajęła III miejsce w konkursie miesięcznika „Przegląd Prawa Handlowego” na najlepszą pracę magisterską z dziedziny prawa handlowego organizowanym przez wydawnictwo Wolters Kluwer w 2008 r.

Po ukończeniu studiów, dr Karolina Sztobryn została zatrudniona w 2007 r. jako asystentka w Katedrze Europejskiego Praw Gospodarczego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Jeszcze w tym samym roku ukończyła kurs „Prawo porównawcze”

organizowany przez Association Internationale de Droit Compare Faculte Internationale de Droit Compare Strasbourg, Francja. Rok później uzyskała dyplom ukończenia kursu „Międzynarodowe prawo handlowe” organizowanego przez The University Institute of European Studies, International Training Centre of the ILO, Turyn, Włochy. W 2012 roku ukończyła szkołę letnią „Prawo własności intelektualnej” organizowaną przez Światową Organizację Własności Intelektualnej i Uniwersytet w Genewie.

W 2014 r. uzyskała **stopień doktora nauk prawnych** „w zakresie prawa – prawa europejskiego gospodarczego” nadany uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego na podstawie rozprawy doktorskiej *Ochrona programów komputerowych w prawie własności intelektualnej Unii Europejskiej*. Praca została przygotowywana pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Marii Królikowskiej-Olczak w Katedrze Europejskiego Prawa Gospodarczego Wydziału Prawa i Administracji UŁ, a recenzentami byli: śp. prof. dr hab. Aurelia Nowicka (UAM) i prof. dr hab. Wojciech Katner (UŁ).

Po obronie pracy doktorskiej, dr Karolina Sztobryn została zatrudniona **na stanowisku adiunkta** w Katedrze Europejskiego Prawa Gospodarczego, na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. W 2015 r., po ukończeniu aplikacji rzeczniowskiej przy Polskiej Izbie Rzeczników Patentowych i zdaniu stosownych egzaminów, została Ona rzecznikiem patentowym. W okresie 2021-2025 pełniła funkcję wicedziekana Okręgu Łódzkiego Polskiej Izby Rzeczników Patentowych. Jest także pełnomocnikiem ds. znaków towarowych i wzorów przez Urzędem Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej, reprezentując strony w postępowaniach administracyjnych i sądowych, związanych z prawe własności intelektualnej. Od 2020 r. ukończyła 2 kursy tutoringu (organizowane przez Collegium Wratislaviense i Uniwersytet w Groningen) i zaangażowała się w proces wdrażania modelu tutoringu w UŁ.

Dr Karolina Sztobryn może wykazać się także doskonałą **współpracą z otoczeniem gospodarczym**, będąc partnerem merytorycznym Kongresu Biogospodarki, w ramach którego zorganizowała panel „Własność intelektualna w biogospodarce” (Łódź 7 X 2019). Uczestniczyła także w panelu ekspertów podczas Kongresu Nowej Mobilności 7-8 X 2021 r., a także będąc ekspertem w projekcie akceleryjnym STARTUP WAVE realizowanym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020, Oś Priorytetowa II: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, Działanie II.1: Otoczenie biznesu, Poddziałanie II.1.2: Profesjonalizacja usług biznesowych. Wzięła udział w panelu ekspertów „Generatywna sztuczna inteligencja w biznesie - w obliczu kontrowersji”, podczas

XVI Europejskiego Forum Gospodarczego Łódzkie 2023, 12–13.06.2023. Habilitantka uczestniczyła w projekcie Science Hub Ocena stanu wiedzy i otoczenia patentowego, odpowiednio w zakresie aktywności biologicznej oraz ochrony własności intelektualnej związanej z aktywnością biologiczną i produkcją ekstraktów z tkanek zwierzęcych – lipiec 2023.

Dr Karolina Sztobryn do chwili obrony rozprawy doktorskiej prowadziła ćwiczenia, a po obronie wykłady z zakresu prawa europejskiego gospodarczego, gospodarczego publicznego, funduszy strukturalnych, przygotowywania projektów unijnych, dla studentów prawa i administracji studiujących w trybie stacjonarnym, wieczorowym i niestacjonarnym. Od 2015 r. prowadziła wykład konwersatoryjny *European Intellectual Property Law* głównie dla studentów zagranicznych. Wykładała także prawo autorskie i podstawy prawa w instytucjach kultury dla studentów kierunków kulturoznawstwo i twórcze pisanie na Wydziale Filologicznym UŁ, a także na studiach podyplomowych organizowanych przez Uniwersytet Łódzki (Studia podyplomowe dla sędziów: prawo Unii Europejskiej a prawo krajowe; Studia Prawnej Obsługi Przedsiębiorców: prawo własności intelektualnej w przedsiębiorstwie; Studia zarządzanie dostępnością w praktyce: prawne aspekty dostępności; Studia FinTech: prawo własności intelektualnej).

Habilitantka w latach 2009–2011 w ramach umów cywilnych **wykładała w wyższych uczelniach niepublicznych w Łodzi**, a następnie w 2015 r. miała zajęcia z aplikantami notarialnymi Izby Notarialnej w Łodzi z zakresu prawa europejskiego. W okresie 2015–2016 pełniła funkcję koordynatora Szkoły Prawa Amerykańskiego (wspólnie z dr hab. Łukaszem Grzejdziakiem, prof. UŁ) prowadzonej przez IIT Chicago-Kent College of Law na WPIA UŁ. Była także wykładowcą szkół letnich: International Summer School of Legal Informatics „The Control Society”, Uniwersytet Lapoński, Rovaniemi (2015) i ELSA Łódź Summer Law School, Film Law (2016).

Dr Karolina Sztobryn współpracowała z **Instytutem Informatyki Prawniczej na Uniwersytecie Lapońskim w Finlandii** (Institute of Legal Informatics, University of Lapland). Efektem tej współpracy było zorganizowanie wspólnie przez Katedrę Europejskiego Prawa Gospodarczego WPIA UŁ i Instytut Informatyki Prawniczej na Uniwersytecie Lapońskim konferencji pt. „Lawyers in the Media Society”, która odbyła się na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytet Łódzkiego w dniach 29–30.10.2014 r., ponadto zaś książka *Lawyers in the Media Society. The Legal Challenges of the Media Society*, Rovaniemi 2016, której dr Karolina Sztobryn jest redaktorką wraz z prof. A. Saarenpää. Habilitantka odbyła także **staż naukowy w Uniwersytecie w Białymstoku**, przy okazji którego wzięła udział w 3

konferencjach naukowych. Owocem tych działań były także 3 artykuły w czasopismach naukowych wydawanych przez ten Uniwersytet - *The New Provisions on Access to Protected Works for Visually Impaired Persons – One Small Step for Copyright, One Giant Leap for People with Disabilities*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2018, nr 4, s. 159-168; *O dylematach ochrony znaków towarowych i potrzebie udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i gospodarczym*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2022 vol. 27 nr 1, s. 131-142; *Exploring some trademark issues in metaverse from EU law perspective*, „Eastern European Journal of Transnational Relations” 2024, nr 4, s. 17-24.

Dr Karolina Sztobryn odbyła także **wizyty studyjne** w celu przeprowadzenia badań. Na szczególną uwagę zasługują dwie wizyty w **Instytucie Maxa Plancka** ds. Innowacji i Konkurencji w Monachium (Max-Planck-Institut für Innovation und Wettbewerb) w czerwcu 2019 i w marcu 2023 r.; wizyta w **Uniwersytecie Queen Mary w Londynie** w lutym 2023 r. oraz trzy mniej więcej tygodniowe wizyty (2012 r., 2019 r. i 2023 r.) w **Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO)** w Genewie, w tym jednej połączonej z udziałem w konferencji podczas, której wygłosiła referat *Copyright and E-sport - the Challenges of the Application of the Old Rules to New Conditions*, podczas międzynarodowej konferencji „IP Researchers Europe Conference”, Genewa, 28-29.6.2019. W okresie od 3 do 8.czerwca 2019 była stypendystką Programu PROM Międzynarodowa wymiana stypendialna doktorantów i kadry akademickiej.

Ponadto w ramach programu Erasmus+ prowadziła **gościnne wykłady** w Instytucie Informatyki Prawniczej na **Uniwersytecie Łapońskim** (2019). Od 2024 r. jest członkiem Rady Programowej studiów podyplomowych „Obsługa prawna projektów finansowanych z funduszy unijnych i krajowych” realizowanych na WPiA UŁ.

W latach 2021-2024 była ekspertką w projekcie akceleracyjnym STARTUP WAVE realizowanym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 –2020, Oś Priorytetowa II: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, Działanie II.1: Otoczenie biznesu, Poddziałanie II.1.2: Profesjonalizacja usług biznesowych.

Od 2024 uczestniczy w projekcie *Branded Content Governance Project* finansowanym przez The Economic and Social Research Council (ESRC) i Arts and Humanities Research Council (AHRC) realizowanym przez University of the Arts London, London College of Communication. Dr Karolina Sztobryn jest także członkiem Polskiego Stowarzyszenia Prawa Europejskiego

Dr Karolina Sztobryn ma **istotne osiągnięcia dydaktyczne** była promotorem 9 prac magisterskich, recenzentem 35 prac magisterskich oraz opiekunem naukowym 1 studenckiego

grantu badawczego realizowanego w UŁ (2023), a także projektu Science Hub dofinansowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki 54803/2021/2022 (2023). Jest promotorem pomocniczym w I przewodzie doktorskim na Uniwersytecie Łódzkim.

Habilitationka w 2022 r. na zaproszenie **Austriackiego Funduszu Nauki** (*Austrian Science Fund (FWF)*) znalazła się z gronie recenzentów wniosku o finansowanie badań naukowych. **Recenzowała** także artykuły zgłoszone do Internetowego Kwartalnika Antymonopolowego i Regulacyjnego (iKAR) oraz do periodyków naukowych: „Acta Iuris Stettinensis”, „Towarzystwo Biblioteki Słuchaczy Prawa UJ”, „Białostockie Studia Prawnicze”, „Europejskiego Przeglądu Sądowego”.

Obowiązująca ustawa z 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (j.t. Dz. U. 2024, poz. 1571) w treści art. 219 nie precyzuje **osiągnięć organizacyjnych i dydaktycznych**, które winien spełniać kandydat ubiegający się o stopień doktora habilitowanego. Spoglądając na dorobek organizatorski, dydaktyczny i popularyzatorski dr Karoliny Sztobryn poprzez pryzmat § 5 **nieobowiązującego już rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego** (Dz. U. 2011, Nr 196, poz. 1165), należy podkreślić, że spełniania Ona te niezwykle „wyśrubowane” i trudne do osiągnięcia przez młodych pracowników kryteria, w całości i to **ze znaczącą nadwyżką**.

Habilitationka uczestniczyła w naukowych programach europejskich i krajowych (§ 5 pkt. 1 rozporządzenia); brała jak wskazano wyżej wielokrotny udział w międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych, wygłaszając w trakcie ich trwania referaty lub zabierając głos w dyskusji, była przy tym współorganizatorem międzynarodowych konferencji, a następnie współredaktorką publikacji pokonferencyjnej (§5 pkt. 2 rozporządzenia); jest członkiem rad naukowych liczących się periodyków naukowych wychodzącego za granicę (§5 pkt. 6 rozporządzenia).

Habilitationka ma istotne osiągnięcia dydaktyczne, może się także pochwalić działalnością popularyzatorską m.in. w trakcie konferencji oraz wykładów otwartych (§5 pkt. 8 rozporządzenia); sprawowała przez dłuższy czas opiekę nad studentami w toku przygotowywania magisterskich (§5 pkt. 9 rozporządzenia). Odbyła także, jak wskazano wyżej staże naukowe w zagranicznych ośrodkach akademickich i jednym polskim (§5 pkt. 11 rozporządzenia). Była autorem ekspertyz na zamówienie organów władz, bądź współautorem ekspertyz i opinii (§5 pkt. 12 rozporządzenia); była także wielokrotnie członkiem zespołów badawczych (§ 5 pkt. 13 rozporządzenia). Brała także udział w recenzowaniu projektów

międzynarodowych oraz publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych (§5 pkt. 14 rozporządzenia).

Dorobek organizacyjny i dydaktyczny dr Karoliny Sztobryn należy z pełnym przekonaniem uznać za spełniający ze znaczną nadwyżką wymogi stawiane osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego, stwierdzając, że wykazuje się Ona istotną aktywnością naukową, realizowaną więcej niż w jednej uczelni oraz co szczególnie ważne w naukowych ośrodkach zagranicznych. Posiada również bliskie kontakty naukowe z uczelniami zagranicznymi, wypełniając tym samym wymogi wskazane w treści art. 219 ust. 1 pkt. 3 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

3. Ocena dorobku naukowego po doktoracie

Dorobek naukowy dr Karoliny Sztobryn po doktoracie jest obszerny i różnorodny. Składa się nań, jak wskazuje Habilitantka w swoim autoreferacie, 17 artykułów opublikowanych w liczących się czasopismach naukowych (ponadto 3 artykuły napisane zostały przed doktoratem), 16 rozdziałów w monografiach zbiorowych (ponadto 2 przed doktoratem). Podana przez Habilitantkę liczba publikacji niestety jest błędna, gdyż opublikowała Ona znacząco więcej tekstów po doktoracie niż podaje. Zdaniem recenzenta, ma Ona 37 publikacji zamieszczonych w czasopismach naukowych oraz opublikowanych w drodze internetowej LEX/el., w tym także liczne i bardzo ważne glosy, zarówno do wyroków Trybunału Sprawiedliwości UE, jak i do innych wyroków.

Habilitantka była także współredaktorką 1 zbiorowej monografii naukowej. Wystąpiła z 24 referatami na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych oraz przedstawiła 7 referatów wygłoszonych podczas seminariów i szkoleń. Jej dorobek naukowy mieści się w ramach szeroko pojmowanego prawa własności intelektualnej dotycząc 8 pól badawczych, odnosząc się do: ogólnoteoretycznych problemów prawa własności intelektualnej; znaków towarowych; prawa patentowego i wzorów patentowych; prawa autorskiego; wpływu nowych technologii na prawo; reklamy ukrytej w; ochrony konsumentów i praw osób z niepełnosprawnościami.

Podjmując **ogólnoteoretyczne zagadnienia dotyczące własności intelektualnej**, Habilitantka zajęła się kwestią kierunków rozwoju tego prawa z perspektywy tworzonych przepisów, orzecznictwa, a także z punktu widzenia zmian społecznych oraz relacji i konfliktów między prawem własności intelektualnej a innymi dziedzinami prawa. W polu tym mieszczą się takie teksty, jak *Życzenia dla rzecznika patentowego z okazji 100-lecia zawodu, czyli o potrzebie (braku) zmian w dziedzinie własności przemysłowej z punktu widzenia rzecznika*

patentowego, w: Księga Jubileuszowa z okazji 100-lecia rzecznictwa patentowego w Polsce, K. Czub (red.), Warszawa 2018, s. 143 –149; *A More Pluralistic Approach to Copyright Protection after the Marrakesh Treaty*, w: Is Intellectual Property Pluralism Functional?, S. Frankel (red.), Edward Elgar Publishing 2019, s. 341–357; *Głos w dyskusji o tym, kogo chroni prawo własności intelektualnej*, w: In varietate concordia. Księga jubileuszowa Profesora Ryszarda Skubisza, E. Całka, A. Jakubecki, M. Nazar, A. Niewęglowski, R. Poździk (red.), Warszawa 2022, s. 265 –272; *Wybrane problemy z relacji pomiędzy ochroną znaków towarowych a ochroną praw człowieka*, w: Ad cuius bonum? O wartościach i interesach zasługujących na ochronę prawną Księga Jubileuszowa Pani Profesor Żakowskiej-Henzler, Ż. Zemła-Pacud, T. Zimny (red.), Warszawa 2023, s. 577 –590; *W poszukiwaniu właściwego modelu ochrony nowych produktów stanowiących rezultat intelektualnej działalności człowieka*, w: Inteligentna i zrównoważona gospodarka sprzyjająca włączeniu społecznemu – wyzwania dla systemów prawnych Unii Europejskiej i państw członkowskich, S. Dudzik, B. Iwańska, N. Półtorak (red.), Warszawa 2017, s. 101 –112.

Kompatybilne z tymi rozważaniami są teksty zaprezentowane przez Habilitantkę najpierw podczas międzynarodowej konferencji w Bilbao w 2015 r., a następnie w Kuala Lumpur w 2009 r., a także współgrający z nimi tekst wystąpienia w Łodzi 7 X 2019 r. na Międzynarodowym Kongresie Biogospodarki. Należy mieć nadzieję, że Habilitantka swoje rozważania skomprimuje publikując w miejscu dostępnym szerszemu gronu zainteresowanych. Być może takim miejscem będą rozdziały podręcznika, który jak wynika z autoreferatu, Habilitantka przygotowuje wraz z prof. J. Sieńczyło-Chlabicz.

Wydaje się, że Autorka nie uwzględniła w dostatecznym stopniu wyzwania, jakie stawia przed prawem sztuczna inteligencja, zwłaszcza w zakresie własności intelektualnej. Podkreślając to, recenzent odnosi ten fakt do tekstów z 2015, 2017, 2019 – kiedy problem ten nie tyle, że nie występował, ile w większości przypadków był niezauważalny.

Kolejnym polem badawczym są kwestie dotyczące prawa znaków towarowych. W tym przedmiocie Autorka opublikowała dość dużo niezmiernie ciekawych artykułów i rozważań pokonferencyjnych. Szczególnie uwypuklić należy Jej dociekania dotyczące skutków zmian, wynikających ze wspólnotowego znaku towarowego, wymagających pogłębionych analiz regulacji prawa Unii Europejskiej, orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości oraz judykatury polskich sądów. W tym przedmiocie wypada zwrócić uwagę na teksty zawarte w publikacjach: *O kilku zmianach w systemie ochrony znaków towarowych Unii Europejskiej*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2016, nr 9, s. 25 –29; *Przeszkody prawne w uzyskaniu ochrony na znaki niekonwencjonalne*, „Monitor Prawniczy” 2016, nr 21, s. 1161 –1166;

Niekonwencjonalne znaki towarowe. Część 1 zapach i smak, „Europejski Przegląd Sądowy” 2017, nr 10, s. 20–24; *Niekonwencjonalne znaki towarowe cz. 2. Dźwięk, kolor per se i kolory*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2017, nr 11, s. 30–36.

Do kwestii tych Habilitantka wracała do wielokrotnie, a liczba Jej publikacji na ten temat wskazuje, że jest to jedna z ważniejszych osi badawczych w Jej dorobku. Rozważała Ona wspomnianą problematykę w tekście *O rezygnacji z wymogu graficznego przedstawienia znaków towarowych. Zmieniony przepis, niezmiennie wątpliwości*, przedstawionym podczas konferencji „Prawo własności intelektualnej – konkurencja – nowe technologie”, organizowanej przez Instytut Nauk Prawnych PAN, wspólnie z Stowarzyszeniem Prawa Własności Intelektualnej i Konkurencji, Warszawa, 24 IV 2018, który recenzent miał możliwość wysłuchać. Podobna problematyka stała się przedmiotem analizy Habilitantki w wystąpieniach w 2019 r. i w 2020 r.: *Unstandardised protection of non-conventional trademarks after TRIPS*, referat wygłoszony na zaproszenie podczas międzynarodowego seminarium PAN „Divergent standards of IP protection in the post-TRIPS era” (Warszawa, 16 V 2019) oraz *Czy znakiem może być smak, zapach lub gest? Niekonwencjonalne znaki towarowe. Jak skutecznie chronić oznaczenia i znaki?*, referat wygłoszony na zaproszenie podczas konferencji „Przebrała się miarka, Projektowanie wizerunku przedsiębiorstwa”, Urząd Patentowy RP, (Warszawa, 29–30 VI 2020).

Szczególnie ważne w ocenie recenzenta jest tekst dr Karoliny Sztobryn, zawierający ocenę przepisów wprowadzonych ustawą z 11 IX 2015 r. o zmianie przepisów ustawy prawo własności przemysłowej - *(Nie tylko) krytyczne spojrzenie na nowe przepisy ustawy prawo własności przemysłowej dotyczące sprzeciwu wobec zgłoszenia znaku towarowego*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2016, nr 8, s. 26-31. Należy uwypuklić, że niektóre postulaty Habilitantki zostały uwzględnione i przedstawione w uzasadnieniu projektu ustawy prawo własności przemysłowej 25 kwietnia 2022 r. Ta ustawa także została przez Habilitantkę omówiona w referacie *Propozycje zmian w postępowaniu opozycyjnym do znaków towarowych*, wygłoszonym na zaproszenie podczas konferencji „XIV ogólnopolska Konferencja Porozumienia Akademickich Centów Transferu Technologii”, Toruń, 13.10.2023.

Wśród tekstów odnoszących się do prawa znaków towarowych na szczególne wyróżnienie zasługują: *Naruszenie prawa do znaku towarowego użytego przez reklamodawcę jako słowo kluczowe w wyszukiwarce internetowej - analiza w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2012, nr 9, s. 34–41; *O wzmożonej ochronie McZnaków - glosa do wyroku Sądu z 5.07.2016 r., T-518/13, Future Enterprises Pte Ltd przeciwko Urzędowi Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej*, „Glosa” 2017, nr 2, s. 78

–86; *Czy kolor może być kształtem? – glosa do wyroku Trybunału Sprawiedliwości z 12.06.2018 r., C-163/16, Christian Louboutin i Christian Louboutin Sas przeciwko van Haren Schoenen BV, Glosa 2019, nr 1, s. 86–93; Nie(jednolity) charakter znaku towarowego Unii Europejskiej*, w: *Własność Intelektualna a Dziedzictwo Kulturowe, Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Wojciechowi Kowalskiemu*, M. Jankowska, P. Gwoździewicz-Matan, P. Stec (red.), Warszawa 2020, s. 270–283 (współautor A. Michałowicz); *Kontrowersyjny charakter sloganu a jego zdolność odróżniająca jako znaku towarowego – analiza w świetle wyroku Sądu z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie T-253/20 Oatly AB v. EUIPO*, „Rzecznik Patentowy Problemy Ochrony Własności Intelektualnej” 2021, nr 101–102, s. 51–56 (współautor M. Kurkowska).

Wśród licznych glos dotyczących kwestii znaków towarowych pióra Habilitantki wypada zwrócić uwagę na opublikowany w internecie tekst *Ciężar dowodu wyczerpania prawa do znaku towarowego. Omówienie wyroku TS z dnia 18 stycznia 2024 r., C-367/21 (Hewlett Packard Development Company)*, LEX/el. 2024. Wartościowe w glosach Habilitantki jest zwrócenie uwagi na skutki dla ustawodawstwa i orzecznictwa polskiego judykatów Trybunału Sprawiedliwości UE.

W **obszarze znaków towarowych** przedmiotem eksploracji Habilitantki były także relacje pomiędzy ochroną znaków towarowych a innymi prawami. Problem ten został podjęty w tekście *O dylematach ochrony znaków towarowych i potrzebie udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i gospodarczym*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2022, nr 1, s. 131–142 – w którym poszukiwano odpowiedzi na pytania czy przepisy prawa znaków towarowych sprzyjają realizacji prawa międzynarodowego i unijnego dotyczącego włączenia osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i gospodarcze. Tekst ten stał się jednym z zaczynów późniejszych dociekań w obszarze praw osób z niepełnosprawnościami. W kolejnym tekście z tego zakresu *Wybrane problemy z relacji pomiędzy ochroną znaków towarowych a ochroną praw człowieka*, w: *Ad cuius bonum? O wartościach i interesach zasługujących na ochronę prawną Księga Jubileuszowa Pani Profesor Żakowskiej-Henzler*, Ż. Zemła-Pacud, T. Zimny (red.), Warszawa 2023, s. 577–590, Habilitantka skoncentrowała się na relacjach między prawem znaków towarowych a prawami człowieka, aczkolwiek na tym etapie w gruncie rzeczy dotknęła tylko kwestii wyłączenia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, tak jakby innych praw nie było lub nie były one ważne.

Habilitantka, pozostając w polu badań, odnoszących się do prawa znaków towarowych, zajęła się także wykorzystaniem znaków towarowych w produktach cyfrowych, zwłaszcza w grach komputerowych. Rozważała także kwestie rejestracji znaków dla towarów wirtualnych,

zwłaszcza w odniesieniu do tematyki egzekwowania praw do znaków towarowych użytych bez zgody uprawnionego. Zwrócić tu wypada szczególnie uwagę na tekst Habilitantki *Exploring some trademark issues in metaverse from EU law perspective*, „The Eastern European Journal of Transnational Relations” 2024, nr 4, s. 17-24. Ważne rozważania zawarte w tej publikacji nie zostały jednak w należyty sposób zauważone w Polsce.

Kolejnym, **trzecim, polem badawczym** Habilitantki są rozważania odnoszące się do **prawa patentowego i wzorów przemysłowych**. W tym zakresie w dorobku dr Karoliny Sztobryn znalazły się opublikowane w internecie teksty, omawiające orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE oraz komentujące pakiet zmian w prawie wzorów przemysłowych, w tym rozporządzenie UE 2024/2822 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady (WE) nr 6/2002 w sprawie wzorów wspólnotowych i uchylenia rozporządzenia Komisji (WE) nr 2246/2002. Zwrócić także wypada uwagę na opublikowaną w „Europejskim Przeglądzie Sądowym” glosę do wyroku Sądu z 24 stycznia 2024 r. (EPS 2024, nr 8, s. 40-45).

W **czwartym polu badawczym** znalazły się publikacje dotyczące prawa autorskiego – w pierwszym rzędzie te, które odnoszą się do ochrony programów komputerowych. Wśród nich wskazać wypada na monografię *Ochrona programów komputerowych w prawie własności intelektualnej w Unii Europejskiej*, Warszawa 2015, będącą zmienioną wersją rozprawy doktorskiej. Oprócz niej w tym polu badawczym wskazać należy na prace *Ochrona programów komputerowych na zasadach prawa autorskiego w prawie UE*, w: Innowacje 2014. Innowacyjne działania w ICT, P.A. Nowak (red.), Łódź 2014, s. 44-58 i *W poszukiwaniu właściwego modelu ochrony nowych produktów stanowiących rezultat intelektualnej działalności człowieka*, w: Inteligentna i zrównoważona gospodarka sprzyjająca włączeniu społecznemu – wyzwania dla systemów prawnych Unii Europejskiej i państw członkowskich, S. Dudzik, B. Iwańska, N. Półtorak (red.), Warszawa 2017, s. 101-112.

Kolejne dociekania odnoszące się do prawa autorskiego to dwa artykuły opublikowane w czasopiśmie „Glosa” i interesujący komentarz do wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z 2 V 2012 r. zamieszczony w EPS. *Zasada wyczerpania prawa a sprzedaż programu komputerowego on-line - glosa do wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-128/11 UsedSoft GmbH przeciwko Oracle International Corp.*, Glosa 2014, nr 2, s. 76 –86; *Zakres przedmiotowy ochrony na podstawie dyrektywy 2009/24/WE w sprawie ochrony programów komputerowych – przegląd orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości*, Glosa 2014, nr 4, s. 69-78; *Ochrona nietekstowych elementów programu komputerowego - glosa do wyroku Trybunału Sprawiedliwości z 2.05.2012 r. w sprawie C-406/10 SAS Institute Inc. przeciwko World Programming Ltd.*, Europejski Przegląd Sądowy 2015, nr 3, s. 47-52.

Wśród rozważań, odnoszących się do prawa autorskiego wypada także zwrócić uwagę na teksty dotyczące dostępu do utworów przez osoby z niepełnosprawnościami. Jak zwykle, także i w tym polu badawczym, znalazły się liczne glosy do orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości UE, publikowane w internecie. Wśród nich jako szczególnie ciekawy i dobrze napisany jawi się *Zwielokrotnianie utworów w chmurze obliczeniowej a rekompensata dla uprawnionego – omówienie wyroku z dnia 24 marca 2022 r. sprawie C-433/20 Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH przeciwko Strato AG*, LEX/el. 2022. Obok niego wskazać można na rozważania zawarte w tekście *Kiedy przedsiębiorca zapłaci za publiczne udostępnianie utworu? Analiza orzecznictwa TSUE na tle wyroku w połączonych sprawach C-775/21 i C-826/21 (Blue Air Aviation)*, LEX/el. 2023.

Habilitantka w Autoreferacie chwali się, że w marcu 2025 r. została zaproszona przez dr hab. Jakuba Kępińskiego prof. UAM do napisania komentarza do 5 artykułów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Takie zaproszenia jednak trudno zaliczyć do dorobku, gdyż ukazanie się takiego komentarza na tym etapie należy ocenić jako zdarzenie przyszłe i niepewne.

Kolejne, **piąte pole badawcze** Habilitantki to rozważania dotyczące prawa w świetle rozwoju nowych technologii. W tym przedmiocie odnotować wypada wiele publikacji dr Karoliny Sztobryn, zarówno w języku polskim, jak i, co szczególnie ważne, w języku angielskim – tak w Polsce, jak i zagranicą. W autoreferacie przywołano przy tym szereg wystąpień na konferencjach, które niewątpliwie zostały wygłoszone, ale nie zaowocowały publikacją w formie druku bądź przekazu internetowego. Habilitantka stwierdza zresztą sama, że wspomniane referaty stały się podstawą do dwóch tekstów opublikowanych drukiem, a mianowicie: *W poszukiwaniu właściwego modelu ochrony nowych produktów stanowiących rezultat intelektualnej działalności człowieka*, w: *Inteligentna i zrównoważona gospodarka sprzyjająca włączeniu społecznemu – wyzwania dla systemów prawnych Unii Europejskiej i państw członkowskich*, S. Dudzik, B. Iwańska, N. Półtorak (red.), Warszawa 2017, s. 101-112 oraz *What is done cannot be undone. The changing face of Intellectual Property Law in the Media Society*, w: *Lawyers in the Media Society. The Legal Challenges of the Media Society*, A. Saarenpää, K. Sztobryn (red.), Rovaniemi 2016, s. 166-176.

Habilitantka stwierdza, że jej badania były ukierunkowane na konkretne nowe technologie i „miały na celu przeanalizowanie jakie stawiają one [czyli nowe technologie – przyp. mój J.S.] wyzwania przed tradycyjnymi prawami, w tym konkurencji, własności intelektualnej i ochrony konsumentów”. Wydaje się co najmniej dyskusyjne nazwanie właśnie

tych praw prawami „tradycyjnymi” – jeśli już to byłaby to tradycja dość krótka, nie dłuższa niż 100 lat. Po przeczytaniu tekstu dr Karoliny Sztobryn zamieszczonego w pracy pod red. S. Dudzik, B. Iwańskiej, N. Półtorak, z rozczerwaniem stwierdziłem, że prezentowany w autoreferacie zamiar przeanalizowania wyzwań, jakie nowe technologie stawiają przed „tradycyjnymi” prawami zupełnie się nie udał.

W ramach pola badawczego odnoszącego się do nowych technologii, Habilitantka podjęła rozważania dotyczące programów komputerowych, problematyki e-sportu, NFT, czyli tokenów kryptograficznych w ekosystemie blockchain, które miały się stać odpowiednikiem cyfrowych dzieł sztuki oraz kwestie sztucznej inteligencji. Z wielkim zainteresowaniem pochyliłem się nad tekstami, które w autoreferacie Habilitantka przywołuje. Interesujące są rozważania dotyczące **programów komputerowych**, aczkolwiek, jak sama dr Karolina Sztobryn przyznaje, badania w tym zakresie prowadziła w ramach studiów nad rozprawą doktorską, a potem je kontynuowała. Wskazać tu należy teksty: *Ochrona programów komputerowych na zasadach prawa autorskiego w prawie UE*, w: Innowacje 2014. Innowacyjne działania w ICT, P.A. Nowak (red.), Łódź 2014, s. 44-58; *Zasada wyczerpania prawa a sprzedaż programu komputerowego on-line - glosa do wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-128/11 UsedSoft GmbH przeciwko Oracle International Corp.*, Glosa 2014, nr 2, s. 76-86; *Prawo konkurencji versus prawo własności intelektualnej do programów komputerowych. Czy jest zwycięzca tej batalii?*, w: Aktualne wyzwania prawa własności intelektualnej i prawa konkurencji. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Michałowi du Vallowi, J. Ożegalska-Trybalska, D. Kasprzycki (red.), Warszawa 2015, s. 708-723. Także w odniesieniu do tego pola badawczego Habilitantka zaprezentowała się jako autorka ciekawych glos, w tym przypadku publikowanych jednak nie w przekazach internetowych, lecz Europejskim Przeglądzie Sądowym oraz w czasopiśmie Glosa.

Recenzent jako członek-założyciel Polskiego Towarzystwa Prawa Sportowego z wielkim zainteresowaniem dowiedział się, że Habilitantka zajmuje się **problematyką e-sportu**, gdyż kwestia ta w prawach wspomnianego Towarzystwa nie została jak dotąd należycie wyeksponowana. Niestety, ta część autoreferatu bardzo mocno rozczarowuje, gdyż dr Karolina Sztobryn odwołuje się do swoich badań, których wyniki zaprezentowała na konferencji, do których nie ma dostępu w wersji drukowanej. Przywołano także w autoreferacie dwa artykuły. Niestety w materiałach przekazanych do oceny, niewątpliwie przez przeoczenie, nie zostały one zamieszczone.

Jeszcze większy problem pojawił się przy ocenie dorobku Habilitantki w zakresie NFT, gdyż przywołuje Ona w tym miejscu dwa referaty wygłoszone na konferencjach i dwa teksty,

z których jeden, jak twierdzi, został opublikowany, ale recenzent nie otrzymał go w materiałach do oceny. Natomiast drugi został przyjęty do druku, ale także go nie ma w materiałach przekazanych do oceny.

Tego typu sytuacje bardzo psują ogólne bardzo pozytywne wrażenie dorobku Habilitantki. Piszący te słowa jest przekonany, że nie było najmniejszego sensu, aby przywoływać w autoreferacie teksty referatów, które nie zostały opublikowane. Wygłoszenie ich nie jest samo w sobie dorobkiem, aczkolwiek brane jest pod uwagę. Niepotrzebnie także dr Karolina Sztobryn chwali się tekstami, które mają dopiero powstać. Jej rzeczywisty opublikowany dorobek wystarcza i to z naddatkiem do bardzo pozytywnej oceny w postępowaniu habilitacyjnym. Natomiast opisane wyżej działania świadczą, że sama Habilitantka nie ocenia w ten sposób swojego dorobku, próbując go na siłę sztucznie „rozdmuchiwać”. Szkoda, że nikt z Jej mistrzów naukowych nie powstrzymał Habilitantki przed tak nierozważnymi i nierozsądnymi działaniami.

W ramach omawianego pola badawczego Habilitantka wskazała w autoreferacie **sztuczną inteligencję**. Dzisiaj w zasadzie każdy prawnik, z wyjątkiem tych, którzy zajmują się prawem rzymskim bądź historią prawa, bada bądź chce badać się sztuczną inteligencję. Trudno się więc dziwić, że i Habilitantka podjęła próbę zapisania się do tego szacownego grona. Przywołuje jednak tylko fakt, że wygłosiła dwa referaty, ale teksty tych referatów jak dotąd nie zostały opublikowane, co trudno oceniać pozytywnie. Wiadomo, że druk tradycyjne „na papierze” wymaga pewnego czasu, ale od 2019 r. minęło już trochę czasu. Piszący te słowa uważa, że można dzisiaj opublikować własny tekst w internecie, w odpowiednim portalu i przywoływać go przy rozmaitych okazjach – zachęcam do tego.

Szóstym polem badawczym jest kwestia reklamy ukrytej. Jest to problem nie nowy, ciekawy, a Habilitantka napisała w tym zakresie kilka interesujących tekstów, przedstawionych w autoreferacie. Niestety, także i w tym przypadku, obok tekstów opublikowanych, przywołuje wygłoszone referaty. Czy na pewno wygłoszenie takich referatów należy zaliczać do dorobku?! Część wskazanych w autoreferacie tekstów, odnoszących się do tego pola badawczego, odnosi się do czasów sprzed uzyskania stopnia doktora, co nie sposób uznać za właściwe.

Przedostatnim polem badawczym jest **problem ochrony konsumentów**. W tym zakresie przywołała Habilitantka 3 teksty współautorskie *Reklama coraz bardziej ukryta. O nowych wyzwaniach dla prawnej regulacji reklamy ukrytej*, w: Reklama. Aspekty prawne. Nowe wyzwania, M. Namysłowska (red.), Warszawa 2022, s. 275-286 (współautor M. Namysłowska); *Przejrzystość reklamy na platformach internetowych i reklamy politycznej. Między ideałem a rzeczywistością*, w: Sensum, non verba spectamus, Księga jubileuszowa

Profesor Urszuli Promińskiej, W. Katner, M. Balcerzak, J. Chlebny, J. Janeta (red.), Łódź-Warszawa 2024, s. 421 –430 (współautor M. Namysłowska); *Cutting through the Hype: Consumer Protection in NFT Transactions*, w: Routledge Handbook on NFT Law, P. Çağlayan Aksoy, L. DiMatteo, S. Hufnagel (red.) (współautor M. Namysłowska) (rozdział przyjęty do druku). Oprócz tych tekstów wskazała Habilitantka referaty, które wygłosiła na różnych konferencjach, które wyraźnie jak dotąd nie zostały opublikowane i być może opublikowane nigdy nie będą – nad czym ubolewam jako uczestnik i referent m.in. Ogólnopolskiej Konferencji Naukowa Inkluzja społeczna osób z niepełnosprawnościami, Międzyzdroje, 23-24 IX 2021.

Ostatnim polem badawczym jest kwestia praw osób z niepełnosprawnościami. W tym zakresie Habilitantka opublikowała 6 tekstów, a mianowicie: *Z Marrakeszu do Brukseli, czyli w drodze do zapewnienia dostępu do utworów dla osób niewidomych, słabowidzących i z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem*, w: *Experientia docet. Księga jubileuszowa ofiarowana Pani Profesor Elżbiecie Traple*, P. Kostański, P. Podrecki, T. Targosz (red.), Warszawa 2017, s. 392-404; *Dostęp do utworów dla osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem według prawa unijnego*, *Europejski Przegląd Sądowy* 2018, nr 7 s. 21–25; *The New Provisions on Access to Protected Works for Visually Impaired Persons – One Small Step for Copyright, One Giant Leap for People with Disabilities*, *Białostockie Studia Prawnicze* 2018, nr 4, s. 159 –168; *O dylematach ochrony znaków towarowych i potrzebie udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i gospodarczym*, *Białostockie Studia Prawnicze* 2022, nr 1, s. 131 –142; *Konsumencie czy mnie słyszysz? Kilka uwag o ochronie konsumenta z niepełnosprawnościami słuchowymi w prawie Unii Europejskiej i francuskim*, w: *Wyzwania dla prawa konsumenckiego w wymiarze globalnym, regionalnym i lokalnym*, M. Namysłowska, K. Podgórski, E. Sługocka-Krupa (red.), Warszawa 2022, s. 41-50 (współautor A. Olbryk); *Towards Unified Protection of Users with Disabilities in UE IP Law?*, w: *Harmonizing Intellectual Property Law for a Trans-Atlantic Knowledge Economy* P. Mezei, H. Travis, A. Pogácsás (red.), Leiden 2024, s. 220-234.

Publikacje dr Karoliny Sztobryn, składające się na Jej dorobek naukowy, wyróżniają się rzetelnością badawczą, oryginalnością podjętej tematyki, ostrożnością wniosków – wnosząc istotny wkład do badań naukowych dotyczących szeroko pojętego prawa własności intelektualnej. Wyróżnienia wymaga także i to, że podjęła Habilitantka rozważania mieszczące się w obszarze prawa osób z niepełnosprawnościami.

Reasumując przedhabilitacyjny dorobek naukowy dr Karoliny Sztobryn wypada uznać za poważny w sensie merytorycznym i ilościowym. Spełnia on ze sporym naddatkiem wymogi stawiane dokonaniom habilitantów. Przedhabilitacyjne rozważania dr Karoliny Sztobryn świadczą o dobrym przygotowaniu do prowadzenia badań, dowodzą Jej naukowej pasji, erudycji, dobrego warsztatu metodologicznego oraz umiejętności prowadzenia precyzyjnej i opartej na trafnych hipotezach analizy naukowej, wreszcie – zdolności do formułowania wniosków. Wszystko to sprawia, że dr Karoliny Sztobryn okazuje się być badaczką dojrzałą naukowo do sprecyzowania i podjęcia tematu badawczego będącego istotą Jej bardzo interesującej rozprawy habilitacyjnej.

4. Ocena rozprawy habilitacyjnej

Jako osiągnięcie badawcze w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt. 2 lit. a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (jt. Dz. U. 2024, poz. 1571), Habilitantka wskazała monografię, *Granice pluralizmu ochrony własności intelektualnej a sytuacja prawna osób z niepełnosprawnościami w prawie własności intelektualnej*, Warszawa 2025 (ss. 270). Jest to praca świetnie napisana, jasna w treści, rzeczowa w wywodach i końcowych wnioskach. Habilitantka podzieliła ją na pięć rozdziałów, rozbitych na mniejsze części. Rozważania otwiera warsztatowe *Wprowadzenie*, w którym uzasadniono tło podjętych badań, wybór problemu dociekań oraz przedstawiono problemy i pytania badawcze, strukturę pracy, metody i metodykę badawczą. Upomnieć należałoby się o wyraźniejsze sformułowanie tezy i hipotez badawczych. Zamiast nich Habilitantka przedstawia rozumienie podstawowych koncepcji, akcentując pluralizm ochrony własności intelektualnej, rozważając modele niepełnosprawności i terminologię odnoszącą się do niej. Wskazano tu także cel badań oraz problem badawczy. Autorka zauważa we *Wprowadzeniu* (s. 14 i n.), że celem pracy było wskazanie „na przykładzie sytuacji osób z niepełnosprawnościami, czy i w jakim zakresie prawa własności intelektualnej odzwierciedla koncepcję pluralizmu w ochronie różnych interesów w odniesieniu do praw osób z niepełnosprawnościami”. Takie pytanie badawcze nie bardzo może pretendować do miana tezy pracy, a w gruncie rzeczy nie jest ono zbyt jasne. Lektura pracy przekonuje przy tym, że sytuacja osób z niepełnosprawnościami, która dość poważnie różni się w zależności od typu niepełnosprawności, w żaden sposób nie znajduje odzwierciedlenia ani w treści monografii, ani w jej wnioskach.

Sam wybór tematu należy uznać za ciekawy i trafny, ale sposób jego „poprowadzenia” rozczerowuje i pozostawia wiele do życzenia. Nie można się oprzeć wrażeniu, że Habilitantka wybrała uzasadniony i ciekawy problem badawczy, ale pisze pracę na zupełnie inny temat,

gdzie kwestia osób z niepełnosprawnościami jest tylko pretekstem do rozważań, które z dotyczą innych obszarów.

Enigmatycznemu i niejasnemu pytaniu badawczemu, pretendującemu do tezy pracy, towarzyszy sześć **pytań badawczych** (w gruncie rzeczy problemów badawczych, a może raczej hipotez) i cztery **pomocnicze pytania badawcze**. Wśród problemów badawczych Habilitantka wskazała rolę prawa własności intelektualnej, z jednej strony w stymulowaniu prac intelektualnych, z drugiej zaś w dostępie do dóbr niematerialnych dla osób z niepełnosprawnościami. Po drugie dostrzegła potrzebę zbadania wpływu ochrony interesów na zrównoważone podejście do tworzenia prawa własności intelektualnej, które uwzględni zarówno ochronę praw twórców, jak i prawa osób z niepełnosprawnościami do dostępu do wiedzy i kultury i realizacji innych praw człowieka. Po trzecie zakres i rolę praw własności intelektualnej w ochronie i dostępie do dóbr niematerialnych dla osób z niepełnosprawnościami. Jako czwarty problem badawczy wskazała główne wyzwania związane z zakresem ochrony własności intelektualnej w kontekście potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Kolejny problem badawczy to wpływ regulacji dotyczących praw osób z niepełnosprawnościami na zakres i wykładnię prawa własności intelektualnej UE. Ostatni z problemów dotyczy wpływu przepisów prawa własności intelektualnej na proces inkluzji i ochronę osób z niepełnosprawnościami.

Wyszczególnione przez Habilitantkę problemy (hipotezy) badawcze są ciekawe i godne rozważań. Mają także znaczenie dla legislatorów, zarówno w obszarze prawa unijnego, jak i krajowego. Niestety problem w tym, że Habilitantka tych problemów (hipotez) badawczych w dalszej części swojej rozprawy nie rozważa. Czytelnik odnosi wrażenie, że praca powstała w ramach projektu badawczego, na który udało się uzyskać środki, ale ten zagadnienie badawcze stało się tylko pretekstem do napisania monografii, dotyczącej zupełnie innej tematyki. Habilitantka, wprowadzając w tytułach kolejnych rozdziałów niejako usprawiedliwia treść swoich rozważań, ale fachowy czytelnik zauważy, że te tytuły nie bardzo oddają treść rozważań.

Wspomnianym problemom (hipotezom) badawczym towarzyszą pomocnicze pytania badawcze, które formułując Autorka zastanawia się po pierwsze czy, w jaki sposób i w jakim zakresie przepisy z zakresu prawa własności intelektualnej uwzględniają potrzeby osób z niepełnosprawnościami? Po drugie czy międzynarodowe, unijne i wybrane krajowe regulacje praw własności intelektualnej zapewniają dostępność do dóbr intelektualnych dla osób z niepełnosprawnościami? Po trzecie, w jaki sposób koncepcja pluralizmu w ochronie interesów w prawie własności intelektualnej może wpływać na równowagę między interesami właścicieli praw a dostępnością dla osób z niepełnosprawnościami? Po czwarte, czy istnieją obszary, w

których międzynarodowe, unijne i krajowe regulacje praw własności intelektualnej mogą wymagać reformy lub dostosowania, aby lepiej uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

Trudno zgodzić się z Autorką, że wcześniejszych badań dotyczących podjętej przez nią tematyki nie było (s. 16). Habilitantka jako uczestniczka licznych konferencji krajowych i zagranicznych, w tym także tych, które organizował Uniwersytet Szczeciński m.in. w Międzyzdrojach, niewątpliwie wie doskonale, że jest inaczej. Przykre, że podejmując problem nie odwołała się do wystąpień i późniejszych tekstów – będących owocem tych konferencji.

Habilitantka pisze, że nie wszyscy muszą „zgadzać się z tezami zawartymi w pracy”, ale przecież tych tez nie sformułowała. Napisała o celu pracy (s. 14), o pytaniach badawczych (s. 15), o pomocniczych pytaniach badawczych (s. 15), ale o tezach – ani słowa.

We wprowadzeniu Habilitantka przedstawiła także strukturę monografii oraz jej metodykę. W części poświęconej metodyce pisze jednak o wykorzystanej metodzie badawczej, wskazując, że metodą tą była metoda dogmatyczna. Habilitantka w ten sposób obnaża się jako osoba, która wyraźnie nie rozróżnia „metodyki” od „metody”. Budzi to zdziwienie i przerażenie, tym większe, że za chwilę Habilitantka jako samodzielny pracownik naukowy będzie kształtować badania doktorantów, a więc kolejne pokolenia uczonych. Przypomnijmy, że metodyka to zbiór zasad i sposobów dotyczących wykonywania jakichś pracy badawczej albo osiągnięcia jakiegoś celu, w szczególności traktującej o szczegółowych normach postępowania w danej dyscyplinie naukowej (M. Krajewski, *O metodologii nauk i zasadach pisanstwa naukowego*, Płock 2020. Zob. także R. A. Stefański, *Metodyka przygotowania rozprawy doktorskiej*, w: H. Izdebski, A. Łazarska (red.), *„Metodologia dysertacji doktorskiej dla prawników. Teoria i praktyka”*, Warszawa 2022. Por także J. Pieter *Ogólna metodologia pracy naukowej*; J. Zieliński, *Metodologia pracy naukowej*; A. Panowicz, *Metodologia ogólna*, J. Stelmach, B. Brożek, *Metody prawnicze*).

Habilitantka twierdzi, że korzystała z metody dogmatycznej, tymczasem w odczuciu recenzenta posłużyła się ona mimo wszystko metodą formalno-dogmatyczną, stosując analizę logiczno-językową i odwołując się do derywacyjnej koncepcji wykładni prawa bądź ewentualnie walidacyjno-derywacyjnej koncepcji. Dostrzec można także stosowanie metody hermeneutycznej, socjologicznej, a przede wszystkim aksjologicznej. Środowisko Uniwersytetu Łódzkiego ma w swoim gronie wybitnego znawcę metody ekonomicznej analizy prawa w osobie prof. J. Szczerbowskiego i z tego tytułu należałoby wykorzystać tę bardzo istotną i ciekawą metodę badawczą.

W kolejnych rozdziałach pracy, wskazanej jako główne osiągnięcie naukowe, Autorka deklaruje, że zajmie się rozważaniami nad ochroną pluralistycznych interesów w prawie własności intelektualnej. Tymczasem stwierdza w autoreferacie, że chce dociec czy ochrona własności intelektualnej należy do dziedziny praw człowieka i czy prawem człowieka jest dostęp do dóbr własności intelektualnej. Dziwi jednak to, że Autorka nie przywołuje tych badaczy, którzy przed nią kwestie te rozważali, co jest o tyle zastanawiające, że miało to m.in. miejsce na konferencjach naukowych, w których uczestniczyła i które skrzętnie wymienia w swoim dorobku.

Rozdział II monografii, *Ramy prawne inkluzji i ochrony osób z niepełnosprawnościami w prawie własności intelektualnej*, stanowi ważny i dobrze osadzony w literaturze oraz dokumentach źródłowych element całej pracy. Autorka w sposób uporządkowany przedstawia znaczenie prawa w procesie zapewniania inkluzji i ochrony osób z niepełnosprawnościami, wskazując na ewolucję podejścia – od modelu medycznego ku społecznemu – oraz akcentując rolę praw człowieka jako podstawy normatywnej. Na uwagę zasługuje szeroka analiza regulacji międzynarodowych, unijnych i krajowych, ze szczególnym uwzględnieniem Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami oraz traktatu z Marrakeszu. W części poświęconej praktyce Autorka przedstawia różne aspekty polityki inkluzji – gospodarczej i kulturalnej – a także podejmuje próbę krytycznej oceny stopnia ich realizacji. Mocną stroną rozdziału jest interdyscyplinarność i konsekwentne powiązanie prawa własności intelektualnej z katalogiem praw człowieka, co pozwala nadać analizie szerszy wymiar aksjologiczny. Autorka posługuje się bogatą bazą źródłową, obejmującą dokumenty organizacji międzynarodowych, prawo unijne i przykłady rozwiązań krajowych, co świadczy o rzetelności warsztatu badawczego. Zaletą jest również wskazanie krytycznych luk w istniejących regulacjach oraz zwrócenie uwagi na niedostateczne uwzględnianie potrzeb osób z niepełnosprawnościami w praktyce legislacyjnej.

Jednocześnie należy zauważyć pewne ograniczenia. Analiza miejscami ma charakter przede wszystkim deskryptywny, z przewagą relacjonowania istniejącego stanu prawnego nad jego dogłębną interpretacją i krytycznym ujęciem dogmatycznym. Krytyka aktualnych rozwiązań jest trafna, lecz nie zawsze poparta propozycjami konkretnych zmian normatywnych, co obniża praktyczny wymiar rozdziału. Polski kontekst regulacyjny, choć uwzględniony, został zaprezentowany w sposób raczej skrótowy na tle bogatych odniesień międzynarodowych.

Rozdział III monografii, *Sytuacja prawna osób z niepełnosprawnościami w prawie autorskim*, koncentruje się na analizie szczegółowych mechanizmów prawa autorskiego mających znaczenie dla dostępności utworów dla osób z niepełnosprawnościami. Autorka w pierwszej kolejności wskazuje na rolę prawa autorskiego w kształtowaniu ram ochrony i dostępu do dóbr kultury, następnie omawia przepisy, w których ustawodawca wprost odnosi się do niepełnosprawności. Szczególnie wartościowa jest analiza praw osób z niepełnosprawnościami w dwóch rolach – jako twórców oraz jako użytkowników utworów. W dalszej części rozdziału centralne miejsce zajmuje obszerna i rzetelna prezentacja problematyki traktatu z Marrakeszu, jego implementacji w prawie unijnym oraz rozwiązaniach przyjętych w wybranych porządkach prawnych (Polska, Niemcy, Wielka Brytania). Autorka wskazuje zarówno na normatywne podstawy dostępu do utworów, jak i na problemy faktyczne i prawne związane z ich zapewnieniem, co czyni tę część pracy szczególnie bogatą i pogłębioną. Rozdział kończy się refleksją nad zakresem realnych gwarancji dostępu do dóbr chronionych prawem autorskim, formułując pytanie, czy system rzeczywiście zabezpiecza potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Niewątpliwą zaletą tego rozdziału jest kompleksowość i wielopoziomowość analizy – Autorka łączy perspektywę prawnomiędzynarodową, unijną i krajową, przedstawiając zarówno literaturę przedmiotu, jak i konkretne regulacje oraz przykłady implementacyjne. Dużą wartością jest także wyraźne osadzenie badań w praktyce orzeczniczej i legislacyjnej, zwłaszcza w odniesieniu do skutków traktatu z Marrakeszu. Rozdział ten pokazuje również, że Autorka posiada znakomitą orientację w dynamicznych zmianach prawa autorskiego i w ich powiązaniu z potrzebami osób z niepełnosprawnościami.

Pewne ograniczenia można dostrzec w niedostatecznym rozbudowaniu części krytycznej – choć trafnie zidentyfikowano bariery w dostępie do utworów i wskazano na ograniczenia regulacyjne, nie zawsze zostały one przełożone na propozycje rozwiązań *de lege ferenda*. Analiza orzecznictwa, choć obecna, mogłaby zostać pogłębiona, aby lepiej ukazać praktyczne konsekwencje stosowania przepisów. W niektórych miejscach narracja przybiera charakter wyliczeniowy, co spowalnia tok wywodu i nieco obniża jego walor interpretacyjny. Mimo tych uwag, rozdział III należy ocenić jako jeden z najważniejszych elementów monografii – stanowiący dowód umiejętności Autorki do prowadzenia szczegółowych i porównawczych badań nad prawem własności intelektualnej.

Rozdział IV monografii, *Sytuacja prawna osób z niepełnosprawnościami w prawie własności przemysłowej*, podejmuje próbę szerokiego spojrzenia na zagadnienie dostępności dóbr chronionych w ramach prawa własności przemysłowej dla osób z niepełnosprawnościami. Autorka omawia relacje między prawami tej grupy a poszczególnymi reżimami prawa

własności przemysłowej, poczynając od prawa zwalczania nieuczciwej konkurencji, przez prawo znaków towarowych, wzorów przemysłowych, aż po prawo patentowe. Szczególnie interesujące są rozważania dotyczące osób z niepełnosprawnościami jako konsumentów – zarówno typowych, jak i wrażliwych – oraz wskazanie, w jaki sposób przepisy mają chronić ich przed praktykami wprowadzającymi w błąd lub ograniczającymi dostęp do informacji. Autorka analizuje również problem percepcji znaków towarowych przez osoby z niepełnosprawnościami, a w części dotyczącej prawa patentowego – takie zagadnienia jak wyjątek Bolara, licencje przymusowe czy import równoległy w kontekście urzędzeń wspomagających. Zakończenie rozdziału przynosi odniesienie do raportów WIPO dotyczących technologii wspierających osoby niedowidzące i niedosłyszące, co nadaje całości aktualny wymiar praktyczny.

Atutem rozdziału jest jego innowacyjność – problematyka niepełnosprawności w prawie własności przemysłowej była dotychczas marginalnie obecna w polskiej literaturze prawniczej. Autorka wypełnia tę lukę, prezentując ujęcie systemowe i interdyscyplinarne, łączące dogmatykę prawa z kontekstem społecznym i konsumenckim. Docenić należy także szerokie wykorzystanie materiałów międzynarodowych, w tym analiz WIPO, oraz wrażliwość na praktyczne konsekwencje regulacji dla realnego dostępu do innowacji technologicznych przez osoby z niepełnosprawnościami.

Pewne ograniczenia rozdziału wynikają z bardzo szerokiego ujęcia tematu. W wielu miejscach Autorka przedstawia stan prawny i instrumenty ochrony w sposób opisowy, kosztem bardziej krytycznej analizy poszczególnych instytucji. Niekiedy brakuje też wyraźnego powiązania między omówionymi reżimami prawa a głównym wątkiem pracy, czyli pluralizmem ochrony i równowagą interesów. Rozważania dotyczące prawa znaków towarowych i wzorów przemysłowych mogłyby zostać pogłębione, zwłaszcza w zakresie orzecznictwa unijnego i polskiego.

Rozdział V monografii, *Refleksje i wnioski z badań nad granicami pluralizmu ochrony interesów w prawie własności intelektualnej w kontekście praw osób z niepełnosprawnościami*, pełni rolę syntezy całej pracy i stanowi próbę sformułowania generalnych konkluzji wynikających z wcześniejszych analiz. Autorka przedstawia ocenę zakresu dostępu do dóbr niematerialnych przez osoby z niepełnosprawnościami, omawiając oddzielnie prawo autorskie oraz różne gałęzie prawa własności przemysłowej (prawo zwalczania nieuczciwej konkurencji, prawo znaków towarowych, wzorów przemysłowych i patentowe). W dalszej części rozdziału wskazuje na kierunki niezbędnych zmian w prawie własności intelektualnej, akcentując konieczność określenia relacji tego prawa z prawami człowieka, zmianę paradygmatów

ochrony, poszerzenie granic pluralizmu interesów, a także uwzględnienie perspektywy osób z niepełnosprawnościami. Rozdział zawiera również postulaty prowadzenia badań interdyscyplinarnych oraz rozwoju edukacji społecznej w zakresie praw tej grupy.

Na szczególne podkreślenie zasługuje spójność i logiczne powiązanie refleksji końcowych z wcześniejszymi częściami pracy – Autorka nie ogranicza się do prostego podsumowania, ale buduje własną koncepcję równowagi interesów w prawie własności intelektualnej. Wysoko ocenić należy również odwagę badawczą w sformułowaniu wniosków *de lege ferenda*, które wykraczają poza opis i diagnozę stanu obecnego, wskazując realne kierunki zmian legislacyjnych i doktrynalnych. Atutem jest także konsekwentne podkreślanie potrzeby traktowania niepełnosprawności jako elementu pluralizmu ochrony, a nie marginalnej kategorii wyjątków.

Rozdział nie jest jednak wolny od mankamentów. Sam jego tytuł, dość publicystyczny w treści, budzi sprzeciw. Część wniosków ma charakter ogólny i postulatyczny, co sprawia, że momentami brakuje im precyzji lub odniesienia do konkretnych mechanizmów prawnych. Widać również, że przy szerokim zakresie tematycznym Autorka nie mogła w pełni pogłębić każdej z proponowanych reform, co pozostawia pewien niedosyt po stronie czytelnika oczekującego bardziej szczegółowych propozycji legislacyjnych. Rozdział V należy jednak mimo wszystko ocenić wysoko jako ukoronowanie całej monografii – nadaje jej wymiar systemowy i programowy, potwierdzając, że Autorka nie tylko trafnie diagnozuje istniejące problemy, ale także dostrzega potrzebę i kierunki ich rozwiązania.

Wnioski końcowe monografii stanowią logiczne domknięcie wywodu i należy ocenić je w bezpośrednim zestawieniu z założeniami zarysowanymi we *Wprowadzeniu*. Autorka już na wstępie pracy zapowiedziała, że celem badań będzie określenie granic pluralizmu ochrony prawa własności intelektualnej w kontekście praw osób z niepełnosprawnościami oraz odpowiedź na pytania dotyczące m.in. relacji prawa własności intelektualnej z prawami człowieka, zakresu dostępu do dóbr niematerialnych czy koniecznych reform. *Wnioski końcowe* w pełni realizują te zapowiedzi: wskazują na potrzebę pogodzenia ochrony interesów uprawnionych z dostępem dla osób z niepełnosprawnościami, podkreślają konieczność włączania tej grupy w procesy stanowienia i stosowania prawa, a także akcentują znaczenie dostępności treści w praktyce legislacyjnej i rynkowej.

Niewątpliwą zaletą końcowej części pracy jest jej spójność z wcześniejszymi analizami oraz trafne ujęcie wniosków w perspektywie systemowej. Autorka konsekwentnie powraca do problemów zidentyfikowanych w rozdziałach II–V, syntetyzuje je i nadaje im wymiar programowy, formułując postulaty *de lege ferenda*. Wnioski są przedstawione jasno, a ich

wydzwięk ma charakter nie tylko diagnostyczny, lecz także normatywny, co świadczy o dojrzałości badawczej i umiejętności przekładania ustaleń dogmatycznych na rekomendacje o znaczeniu społecznym i prawnym.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na pewne ograniczenia. *Wnioski końcowe* są częściowo ujęte w sposób postulatywny i ogólny, nie zawsze poparty szczegółowymi propozycjami implementacyjnymi. Brakuje też wyraźnego odniesienia do wszystkich pytań badawczych wskazanych we *Wprowadzeniu*, przez co czytelnik sam musi odtworzyć ich powiązania z końcowymi tezami. Choć nie podważa to wartości pracy, pozostawia wrażenie, że część końcowa mogłaby zostać jeszcze mocniej zakotwiczona w sformułowanych na początku problemach badawczych i w większym stopniu wyposażona w konkretne rekomendacje legislacyjne. *Wnioski końcowe* stanowią ważny i wartościowy fragment monografii. Ich walor naukowy i programowy należy ocenić wysoko, choć z perspektywy postępowania habilitacyjnego warto zaznaczyć, że większa precyzja i operacyjność rekomendacji dodatkowo wzmocniłyby końcowy efekt badawczy.

Pozytywnie należy ocenić **stronę warsztatową**. Wywody dr Karoliny Sztobryn są bardzo starannie udokumentowane, a praca napisana jest poprawnym i żywym językiem polskim, aczkolwiek Habilitantka ma tendencję do posługiwania się nieco zbyt długimi zdaniami. Najważniejsza dla oceny pracy jest **treść merytoryczna**, w tym podstawowy składnik tej treści – wyrażane poglądy. Przede wszystkim należy podkreślić, że treść ocenianej rozprawy habilitacyjnej jest bogata. Habilitantka podjęte kwestie rozpatruje wszechstronnie z rozmaitych punktów widzenia, docieka przyczyn i celu norm odnoszących się do podjętych przez Nią badań. Wszystko to uzasadnia spostrzeżenie, że kompleksowość i wielopłaszczyznowość prowadzonej analizy należą do najmocniejszych stron książki. Za trafną i wykazaną należy uznać główną tezę rozprawy, która wsparta została całym szeregiem trafnych, chociaż przyznać należy, prowokujących do dyskusji zapatrywań szczegółowych.

Oceniana rozprawa jest dziełem oryginalnym, wyraźnie wzbogacającym dorobek polskiej literatury naukowej. Dotyczy ona ważnego dla praktyki i teorii zagadnienia badawczego. Habilitantka, zarówno w toku wywodów, jak i w końcowej obszernej analizie dowiódł, że jest inteligentnym, kompetentnym badaczem, który w polu swoich dociekań porusza się z dużym znanstwem i swobodą, prezentując świetną znajomość analizowanej problematyki. Praca habilitacyjna dr Karoliny Sztobryn ma niebagatelne znaczenie dla doktryny prawa własności intelektualnej, ale też praw osób z niepełnosprawnością. Habilitantka wykazała się umiejętnością sformułowania oryginalnego problemu naukowego, sprawnością budowy konstrukcji wywodu oraz konsekwencją badawczą w prezentacji

problemu. W rezultacie zostało przygotowane i przedstawione **niezwykle wartościowe poznawczo** i nowatorskie w literaturze polskiej ujęcie podjętej problematyki

Zgadzając się generalnie z ustaleniami i wnioskami dr Karoliny Sztobryn z obowiązku recenzenckiego wypada zwrócić uwagę na niezwykle bogatą i solidną dokumentację wywodów w przypisach, które nie mają charakteru odsyłającego, a erudycyjny dowodząc tym samym głębokiej eksperienencji Autorki w zakresie podjętego tematu. Habilitantka, co istotne, zajmuje częstokroć krytyczne stanowisko, wobec opinii innych autorów, które konfrontuje, podziela, poddaje w wątpliwość, bądź odrzuca, jeśli nie wytrzymują krytyki. Posługuje się przy tym bogatym i precyzyjnym językiem. Praca dowodzi wiedzy prawniczej Autorki oraz Jej sprawności intelektualnej. W sumie należy stwierdzić, że przedstawiona praca habilitacyjna jest dziełem oryginalnym, wyraźnie wzbogacającym dorobek polskiej literatury z zakresu prawa własności intelektualnej oraz praw osób z niepełnosprawnościami.

Czytelnik monografii dr Karoliny Sztobryn raz jeszcze może się przekonać, że dominującą cechą Jej twórczości naukowej jest rzetelność badawcza połączona z ostrożnością wniosków, jasnością sądów i głębią refleksji. Łączy to Opiniowana z krytycznym stosunkiem do ustaleń poprzedników i dążeniem do konfrontacji obrazu wyłaniającego się z przekazów źródłowych ze świadectwami praktyki oraz z umiejętnością syntezy oraz precyzją wykładu.

Za dominujące cechy rozprawy należy uznać krytyczny stosunek Autorki do ustaleń poprzedników, jasność wywodów i dobrą polszczyznę. Habilitantka dowiodła, że jest inteligentnym i kompetentnym badaczem, który w polu swoich dociekań porusza się z dużym znawstwem, prezentując doskonałą znajomość analizowanej problematyki.

W rezultacie dr Karoliny Sztobryn przygotowała i przedstawiła wartościowo poznawczą pracę, dowodząc swojej wiedzy prawniczej oraz sprawności intelektualnej. **Książka *Granice pluralizmu ochrony własności intelektualnej a sytuacja prawna osób z niepełnosprawnościami w prawie własności intelektualnej*, wnosi istotny wkład do badań w zakresie prawa medycznego oraz prawa i postępowania administracyjnego.**

5. Wnioski

Mając na względzie wyrażoną powyżej pozytywną ocenę pracy habilitacyjnej, wysoką, niekwestionowaną wartość przedhabilitacyjnego dorobku naukowego, doświadczenie w pracy dydaktycznej Habilitantki - należy stwierdzić, iż jest Ona w pełni przygotowana do samodzielnej pracy naukowej. Poczynione wyżej nieliczne i marginalne uwagi krytyczne nie

podważają ogólnej **nadzwyczaj pozytywnej opinii** o pracy habilitacyjnej. Pisząc ją, **dr Karoliny Sztobryn wniosła znaczący wkład do rozwoju nauki polskiej w określonej przez siebie dziedzinie**. Z pełnym przekonaniem stwierdzam, że powinna być dopuszczona do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego przewidzianego przez ustawę prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (jt. Dz. U. 2024, poz. 1571) w celu **uzyskania stopnia doktora habilitowanego w zakresie prawa**.

Przedstawiona przez Nią praca habilitacyjna **odpowiada z wysokim naddatkiem warunkom określonym w tej ustawie**. Na wysoce pozytywną ocenę zasługuje przy tym zarówno działalność naukowo-badawcza, dydaktyczno-organizacyjna Habilitantki, jak i sama praca habilitacyjna. **Habilitantka spełnia warunki wskazane w art. 219 ust. 1 pkt. 1 i 2a oraz pkt. 3 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (j.t. Dz. U. 2024, poz. 1571)**.

 PODPIS ZAUFANY
JACEK MIECZYŚLAW
SOBCZAK
27.08.2025 16:23:21 [GMT+2]
Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym